

Т.В. Щербакова, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

Г.В. Дейниченко, д-р техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

Г.А. Селютіна, канд. техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ЗА ДИСТАНЦІЙНОЮ ФОРМОЮ НАВЧАННЯ

Міжнародною комісією з питань освіти, науки і культури при ООН було проголошено два основних принципи сучасної освіти: «освіта для усіх» та «освіта через все життя». Утім, через сучасні реалії виникають проблеми, пов'язані з соціальним і майновим станом, віддаленим місцем проживання від центрів освіти, небажанням втрачати хорошу роботу на період навчання та ін. Можливий спосіб здобути освіту, придбати нові знання і навички для тих, хто велику частину дня зайнятий на роботі, з дітьми або за станом здоров'я, «без відриву від виробництва» підвищити кваліфікацію – це дистанційне навчання.

Дистанційна форма навчання є формою організації навчального процесу у вищих навчальних закладах освіти, яка забезпечує реалізацію дистанційного навчання та передбачає можливість отримання випускниками документів державного зразка про відповідний освітній або освітньо-кваліфікаційний рівень. Метою дистанційного навчання є надання освітніх послуг шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій за певними освітніми або освітньо-кваліфікаційними рівнями відповідно до державних стандартів освіти; за програмами підготовки громадян до вступу у навчальні заклади, підвищення кваліфікації працівників.

Навчальний процес за дистанційною формою навчання у вищих навчальних закладах може здійснюватися у таких формах: самостійна робота; навчальні заняття; практична підготовка; контрольні заходи.

Основною формою організації навчального процесу за дистанційною формою є самостійна робота. Самостійна робота студента – це навчальна діяльність студента, яка планується, виконується за завданням, під методичним керівництвом і контролем викладача, але без його прямої участі. Самостійна робота є основною формою опанування навчального матеріалу, основними напрямками якої є опрацювання лекційного матеріалу; підготовка до виконання лабораторних робіт, виконання індивідуальних завдань та виконання

завдань контрольних модульних робіт. Основними видами навчальних занять за дистанційною формою навчання є: лекція, семінар, практичні заняття, лабораторні заняття, консультації та інші. Лекція, консультація, семінар проводяться зі студентами дистанційно у синхронному або асинхронному режимі відповідно до навчального плану.

Під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій. Психолого-педагогічні технології дистанційного навчання – це система засобів, прийомів, кроків, послідовне здійснення яких забезпечує виконання завдань навчання, виховання і розвитку особистості. Інформаційно-комунікаційні технології дистанційного навчання – це технології створення, накопичення, зберігання та доступу до веб-ресурсів навчальних дисциплін, а також забезпечення організації і супроводу навчального процесу за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення та засобів інформаційно-комунікаційного зв'язку, у тому числі Інтернету.

Отже, особливостями організації навчального процесу за дистанційною формою навчання є необхідність системотехнічного забезпечення, тобто наявність персональних комп'ютерів, мережевого обладнання, серверів, обладнання для відеоконференц-зв'язку, що забезпечують розроблення і використання веб-ресурсів навчального призначення та управління навчальним процесом. Також науково-методичне забезпечення дистанційного навчання – навчальні програми, відео- та аудіозаписи лекцій, практичні завдання із методичними рекомендаціями щодо їх виконання, пакети тестових завдань для проведення контрольних заходів та особливостей контролю тощо.

Таким чином, на думку багатьох фахівців нові інформаційні освітні технології на основі комп'ютерних засобів дають можливість значно підвищити ефективність навчання. Утім, яку б форму навчання не обирав майбутній студент, якість освіти, у першу чергу, залежить від самого студента. Дистанційне навчання передбачає, передусім, наявність сильної мотивації у студента, високої самодисципліни, оскільки результат напруму залежить від його свідомості та самостійності.